

НАЈБОЉА. КРАЈ ПРИЧЕ.

Мој познаник писац био је опседнут ликом Мерилин Монро. Помињао ми је како је некада давно, замишљао ту најпривлачнију жену са више презимена. У оно доба, сањао је да је споји са Џојсовим *Уликсом*. Измишљао је фантастичне приповедне сторије, које су се, потом, нашле у његовој књизи. Тако смо се и упознали.

Позвао ме је у *Радио Београд*, где су му тог дана додељивали неку престижну награду. Био је то повод да ми понуди на читање и своју књигу, с молбом да је прикажем у неком књижевном часопису.

Свидела ми се та његова идеја-водиља: о жени у невољи, о њеним неуспелим браковима, о љубави(ма) с писцем Артуром Милером, играчем бејзбола (човек-метак!), политичарима који су јој штошта обећавали (?)... Нисам могла а да не помислим да је она била некако одабрана, да би јој се касније живот испунио *наводним* смислом, а завршио најкобнијим значењем.

„Њен живот је само на филму био сан“ – дошапнуо ми је писац, у моменту када је одлазио ка постољу да прими награду.

Помислих да је потпуно разоткривање нечијих туђих тајни и бола, што се често провлачи као врло смишљена тактика у књижевности, у овом случају било без те потпоре. Аутор ове књиге лично је веома повучен, *мада уочава користи од обелодањивања неких чињеница и догађаја из њиховог живота*.

Е, ту смо се нашли, поменути писац и моја списатељска, а и његова наивност, у чудној симбиози, будући да смо једине особе којима се истински у тексту обраћамо – он у својој књизи, ја у овој причи – ми сами.

Рекао ми је: „Њен живот је само на филму био сан.“

„Како да не“, узвратих: „На јави би холивудска целулоидна трака бележила само тренутке њене усамљености.“

Једне суботње ноћи, беше то у лето хиљаду деветсто шездесет и друге године, Мерилин одлучује да живот за њу више нема смисла. На крају њеног *животног филма*, у тек навршеној тридесет шестој години живота, наводе да су у хотелској соби (ако је то одиста била хотелска или можда њена спаваћа соба?) пронашли: кутије са пилулама за спавање (разбацане по ноћном сточићу), испуштenu телефонску слушалицу у њеној руци с намером да некога позове у помоћ(?)... и ко зна шта су још пронашли, а богами и сачували од јавности.

Каква ли је смрт?, питала сам се. Какав ли је осећај кад се умире? Зар нико више, побогу, не користи барбитурате како би нам објаснио о чему се ту заправо ради? Зашто је Мерилин извршила (само)убиство?

Био је мрак! Остало знате и сами да докучите. Око десет увече, у холу хотела (или на пријавници њене виле?) обично нема гостију; човек из обезбеђења кришом прати утакмицу NBA лиге са мајушног телевизијског апарата, или најчешће дрема. А то нас већ уводи у филм *noar*. Атмосфера је била савршена за само(убиство), а то је у овој причи и најмрачније.

Кажу да је истина чуднија од фикције. Све што је у филмованим сторијама чудновато, потиче од овакве – каква год да је – стварности, тако да нам ништа више не може бити чудно.

„Оно што највише ценим у твом раду је твоје поигравање с апсурдом“ – нисам пропустила да кажем писцу с већ урученом наградом *Rapido Beoграда* у руци. „Хајде, причај ми о Мерилин, претварала сам се мада ме је та истина о њој одиста погађала...“

Била сам склона да ово његово дело припишем његовом *бекејтовском* поимању стварности.

„Шта ли ту, у твојој књизи о Мерилин, забога ради тај Џојсов Уликс?“

„Ах, Мерилин,“ насмеши ми се он значајно. „Све је у *крећању унаштрај, обрћању низа узрока и последица.*“

„Значи ли то да Мерилинкин крај ниси с намером учинио срећним да би ова књига лакше допрла до читаоца?“ – наваљивала сам с питањима.

„Ни случајно! Много је исплативије направити срећан крај у књизи за тзв. *једно-крајну ујошребу.*“ – био је изричит.

Испало је тако, да се ретко ко осврнуо на ову пишеву књигу. Књижевни критичари су се бавили *сериознијим* текстовима. Био је то крај деведесетих година прошлог века; ратне теме су овде биле најцењеније не само од издавача, већ и од читалачке публике задојене мржњом, ратом и свему што он доноси. Погођена пишевом нелагодом, затворила сам ову књигу и одмакла је од себе да се мало од ње неко време одморим.

Ипак, моја намера да прочитам ову књигу није се исцрпљивала. А онда се десило да две хиљаде и неке године, овај писац постане лауреат престижне књижевне награде.

О, да! Рекох себи: само ти лепо пиши и ћути и нико те неће приметити! А ти брате пише, написах му, припадаш ли неком братству одабраних? А он мени: сестро списатељице, да ли ћеш се и ти испети до висина неког удружења само да би овде, била међу оним одабраним?

Ако је и из радозналости, треба пробати. Хајде, хајде! Говорила сам себи. На посао! Опсесију Мерилинкином смрћу треба чињеницама поткрепити.

Беше то десет часова увече, поменуте хиљаду деветсто шездесет и друге године, кад је Мерилинкина кућепазитељка примила позив од Питера Лофорда. Сећате се? Чији ли зет он то беше? Она му одговара да је Мерилин у добром стању. Касније, те исте вечери, кућепазитељка стално обиграва око њене собе. Светло испод врата чини јој се као поуздан знак да не треба да је омета.

Око пола једанаест, те исте вечери, Мерилинкин менаџер Артур Џејкобс, ужурбану напушта концертну дворану у Холивуду, дознавши да се она предозирала. Чим? У полицији је њена кућепазитељка изјавила да је била позвала у помоћ доктора

Гринсона, Мерилинкиног психијатра. А надаље, све се одвија као на филмском платну: доктор стиже у трку и покушава да пробије улазна врата Мерилинкине спаваће собе. Не успева. Разјарен, он разбија стакла на вратима, а потом, проверава њен пулс. Журно позива кола хитне помоћи. Међутим, било је касно за то. Осим поменутог разлога за смрт Мерилинке, наведеног у извештају надлежних служби, резултати њене смрти никада нису јавно објављени. Штета је што није могла да нам исприча шта се све ту догодило. Да исприча? Ко ме? Фикс идеја, у глави писца, а и мојој, беше олистала. Све до оног дана, када смо се срели у *Рагуо Београду*.

Потом, у чудном следу каснијих догађаја, обазриви писац поменуте књиге, постаде лауреат престижне награде. Знате већ: њу додељује... Да не дужим: писац ми постаде књижевни јунак.

„О, лепо би било“, озарио се кад сам му честитала на награди.

„Лепо би било кад бисмо нас двоје куцкали по тастатури у четири руке! Мислиш ли да склопимо ову књигу у романчић?“ – предложих му.

„Што да не?“, рекао ми је. „Само, мораћеш сама. Снаћи ћеш се ти, само не напуштај наду у доделу књижевних награда. Оне саме по себи долазе.“

О, како да не! Помислих. То схвати скоро свака списатељица – пре или касније.

Не желећи да се филмована прича Мерилинкиног краја неким чудом наново почне да одмотава, открићу вам да је лауреат ове награде, још од хиљаду деветсто деведесет и неке године, у потрази за Мерилинкиним дневником. Једном обичном свеском, у коју је ситним рукописом уписивала своје несанице укоричене у *јарко црвене боје*.

Нестала је.

Ако вам се не допада сама помисао да је ово крај приче о наводно *филмованом живоју* Мерилин Монро, учините оно што је требало да вам на почетку саопштим: прихватите да је све ово написано, део моје, заправо, лауреатове, или више не знам чије измишљотине.